

Agenderingsverzoek Statencommissies Noord-Holland “Bescherm de paling”

Naam fractie/ indiener: Partij voor de Dieren, Ines Kostic

Naam commissie en datum: NLG 6 februari 2023

o Legt de volgende discussienota ter bespreking voor aan de Statencommissie en/of de portefeuillehouder: “Bescherm de paling”

Aanleiding discussienota

De provincie verhuurt het aalvisrecht op verschillende plekken in de provincie, elke keer voor zes jaar.¹ De partij aan welke het aalvisrecht verhuurd wordt mag dan in het gebied de komende zes jaar paling doden.

De paling staat echter op de internationale Rode Lijst van de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) van ernstig bedreigde diersoorten. Dezelfde lijst waar ook dieren als de panda staan, waardoor de paling vaak ‘de panda van de zee wordt’ genoemd.²³ Een van de grootste bedreiging voor de paling is de visserij. Het aantal is in Nederland de laatste decennia met ongeveer 90% afgenomen. De paling behoort daarmee tot een van de snelst uitstervende diersoorten in Nederland.⁴

Volgens wetenschappelijke consensus is de situatie zo ernstig dat alleen ingrijpende maatregelen de paling nog kunnen redden. International Council for the Exploration of the Sea (ICES) is dé autoriteit op dit gebied en doet al ruim 100 jaar onderzoek naar de visserij en de impact op het ecosysteem. Ze is onafhankelijk (politieke belangen van landen of stakeholders spelen geen rol) en adviseert o.a. de Europese Unie. In 2021 maakte ICES bekend dat de toestand van de paling kritiek blijft, en adviseert aan de hand van **het voorzorgsprincipe** om vanaf 2022 geen aal meer te vangen (nultvangst). Ook het vissen op glasaal (babypaling) zou volgens ICES aan banden gelegd moeten worden.⁵ In sommige specifieke gebieden kan een redelijk gezonde populatie paling voorkomen, maar ook deze is gedoemd om te verdwijnen zolang de hele populatie wordt bedreigd. Daarom is elke vangst op dit moment ongewenst.

Ook organisaties zoals Natuurmonumenten en Wereld Natuurfonds verzetten zich tegen palingvisserij.⁶ De viswijzer (Goodfish.nl) en Good Fish Guide adviseren om geen paling te eten.⁷⁸

De maatregelen die Nederland neemt om de paling te beschermen werken niet of nauwelijks. Volgens de evaluatie van vorig jaar waren de oude beheerplannen onvoldoende.⁹¹⁰

¹ https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2022-3496.html?utm_campaign=20220329&utm_source=attenderingsmakelaar&utm_medium=email&utm_term=gemeente_langedijk&utm_content=over_uw_buurt

² <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-2.RLTS.T60344A152845178.en>

³ <https://powerpaling.nl/nl/#gallery1>

⁴ <https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/paling>

⁵ <https://pointer.kro-ncrv.nl/belangrijkste-europese-adviesorgaan-stop-alle-palingvangst#:~:text=ICES%2C%20het%20belangrijkste%20vis%20adviesorgaan,belangrijkste%20Europese%20adviesorgaan%20voor%20visvangst.>

⁶ <https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/paling>

⁷ <https://www.goodfish.nl/vissoort/paling-europese/>

⁸ <https://www.mcsuk.org/goodfishguide/species/european-eel/?search=eel>

⁹ <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Helpt-het-aalbeheerplan-de-Nederlandse-aal.htm>; Er is bijvoorbeeld ook geen wetenschappelijk bewijs dat uitzetten van glasaal helpt om de paling van de rode lijst te krijgen.

¹⁰ <https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/paling>

Wetenschappelijke ondervindingen en adviezen worden genegeerd, waardoor grootschalig herstel in Nederland en in de rest van Europa uitblijft. Besluiten worden genomen op basis van een wet uit de jaren zestig van de vorige eeuw, die de soort niet beschermt tegen verdere achteruitgang.

De provincie heeft naast een morele verantwoordelijkheid, ook een wettelijke verantwoordelijkheid om bedreigde dieren en natuur te beschermen.¹¹¹² Het verhuren van visrechten voor het vangen van een ernstig bedreigde diersoort is niet in overeenstemming met deze verantwoordelijkheid.

In de huurovereenkomst kan de provincie eigen voorwaarden stellen, ook om een doel te bereiken dat ze via het publiekrecht niet in staat is te bereiken. De provincie is niet verplicht visrechten uit te geven voor het vangen van paling en zou daar dus met onderbouwing mee kunnen stoppen.

Anderen overheden laten al zien dat dat mogelijk is. Zo heeft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) in de meest recente Kadernota Vis opgenomen dat 'gezien de bedreigde toestand van de aal, er geen nieuwe aalvisrechten worden uitgegeven.'¹³

Gedeputeerde Zaal erkende in de commissie NLG van 4 april 2022 dat de paling bescherming behoeft en dat de palingstand de provincie zorgen baart. Ze stelde dat GS open staat om te praten over het stoppen van verhuur van het aalvisrecht.

Het behandeldoel

Gezien het bovenstaand, is de vraag aan de commissie:

1. Is de commissie bereid GS te vragen om in navolging van HHNK in de toekomst waar mogelijk geen aalvisrecht meer te verhuren?

Wij hebben daarvoor een conceptmotie opgesteld. Zie bijlage hieronder.

¹¹ De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan dier- en plantensoorten die bijzonder kwetsbaar zijn en baat hebben bij aanvullende bescherming tegen schadelijke menselijke handelingen. Naast de Wet natuurbescherming, vermeldt ook de Visserijwet (o.a. art 9, lid 2 en art.16 lid 2) dat er rekening dient te worden gehouden met de belangen van de natuurbescherming. Maar gezien het toestaan van vissen op paling, ondanks het internationale onafhankelijke advies om te stoppen met vangen van paling, worden deze belangen niet voldoende beschermd.

¹² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002416/2019-01-01>

¹³ P.16 <https://simssite.hhnk.nl/document.php?m=58&fileid=57803&f=827f10570a471fe41716a5709f39bde5&attachment=0&a=568>

Bijlage: Conceptmotie Bescherm de paling

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen [...] te Haarlem, ter behandeling van [..];

constaterende dat;

- de provincie Noord-Holland actief het recht verhuurt om paling te vangen in provinciale wateren;
- de paling met uitsterven bedreigd is en internationale wetenschappers nulvangst adviseren;
- de overheid miljoenen investeert om deze soort te redden;

overwegende dat;

- het toestaan van het vangen en doden van een bedreigde diersoort onwenselijk is;
- het toestaan van het vangen en doden van paling terwijl miljoenen worden geïnvesteerd om de soort te redden geen consistent beleid is;
- HHNK heeft besloten dat 'gezien de bedreigde toestand van de aal, er geen nieuwe aalvisrechten worden uitgegeven';

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten op:

- daar waar mogelijk geen nieuwe aalvisverhuurcontracten aan te gaan;

en gaan over tot de orde van de dag.